

Valmistelu

Hyvinvointitoimialan suunnittelija Riikka Tolonen 040-3557775,
hyvinvointikoordinaattori Janne Jylkkä 040-0929048

Move! on perusopetuksen 5. ja 8. vuosiluokkien oppilaille tarkoitettu fyysisen toimintakyvyn valtakunnallinen mittaus- ja palautejärjestelmä, jonka keskeisenä tarkoituksena on kannustaa omatoimiseen fyysisestä toimintakyvystä huolehtimiseen. Move!-mittaustuloksia hyödynnetään esimerkiksi koulujen liikunnanopetuksessa, kouluterveydenhuollon järjestämissä terveystarkastuksissa, sekä valtakunnallisten, alueellisten ja paikallisten hyvinvointitoimenpiteiden suunnittelussa, seurannassa ja arvioinnissa.

Koulukohtaiset Move!-tulokset käsitellään yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä ja pohditaan kouluhyvinvointityön toimenpiteitä. Move!-tuloksia hyödynnetään myös koulujen liikunnan opetuksessa ja opettajat ja koulut saavat tietoa, mihin fyysisen toimintakyvyn osa-alueisiin voidaan opetuksen suunnittelussa kiinnittää huomiota. Kouluterveydenhoitajat ja -lääkärit saavat tietoa oppilaan fyysisestä toimintakyvystä ja voivat hyödyntää tätä tietoa osana laajoja terveystarkastuksia. Tuloksia voidaan esitellä myös koulun vanhempainilloissa, sekä hyödyntää Kemian kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistoimenpiteiden kehittämisessä ja seurannassa.

Yksittäiselle oppilaalle Move! tuottaa tietoa ja palautetta omasta fyysisestä toimintakyvystään ja tarjoaa vinkkejä sen kehittämiseen. Koululaisten vanhemmat saavat puolestaan tietoa lastensa fyysisen hyvinvoinnin edellytyksistä, sekä siitä, mihin lasten hyvinvointiin liittyviin asioihin heidän tulisi kiinnittää huomiota. Mittaukset sisältyvät opetussuunnitelman perusteisiin ja toteutetaan valtakunnallisesti kaikille 5.- ja 8.-luokkalaistilille. Lisätietoa Move!-järjestelmästä osoitteesta: <https://www.oph.fi/fi/move>

Move!-järjestelmässä mitataan fyysisiä ominaisuuksia, kuten kestävyyttä, nopeutta, voimaa ja liikkuvuutta, motorisia taitoja, kuten tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja, sekä havaintomotorisia taitoja. Move!-raportissa esitellään mittausosioittain 5. ja 8. luokkalaisten oppilaiden mediaanitulokset, tulosten jakauma ja prosenttiosuus (%) eri tulosluokkiin kuuluvista oppilaista. Anonyyminä kerätyt tulokset raportoidaan vuosittain koulu-, kunta-, maakunta- ja valtakunnan tasolla. Koulukohtaiset raportit on toimitettu kouluihin marraskuussa 2022. Valtakunnalliset, maakunta- ja kuntakohtaiset tulokset julkaistiin joulukuussa 2022. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/move-mittaustuloksia>

Move!-mittausten tulokset kertovat lasten ja nuorten elintapojen, sekä yhteiskunnan muutoksesta viime vuosikymmeninä. Lasten ja nuorten liikkuminen on vähentynyt ja fyysisesti passiivinen aika kasvanut, mikä on heikentänyt lasten ja nuorten toimintakykyä. Lasten ja nuorten fyysisellä toimintakyvyllä on vaikutuksia jo nyt ja tulevaisuudessa niin yksilön hyvinvointiin kuin laaja-alaisesti kaikkialle yhteiskuntaan. Syksyn 2022 Move!-mittausten keskeiset havainnot ja tulokset olivat, että valtakunnallisesti noin 40 prosentilla oppilaista fyysinen toimintakyky on

tasolla, joka voi vaikeuttaa arjessa jaksamista. Valtakunnallinen tilanne on pysynyt edellisvuoden tasolla. Tuloksissa on kuitenkin merkittävää vaihtelua kuntien, sekä hyvinvointialueiden välillä. Maaseutumaisemmissa kunnissa on kaupunkimaisempia kuntia enemmän oppilaita, joiden fyysinen toimintakyky on tasolla, joka voi vaikeuttaa arjessa jaksamista.

Kemin Move!-mittausten tuloksista syksyltä 2022 voidaan todeta, että 5. luokan pojista 72.6% fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveystä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla. 5.luokan tytöillä puolestaan 52.2 % fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveystä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla. 8. luokan poikien kohdalla prosenttiosuus on 54.1 ja tytöillä 52.6. 5. luokan tyttöjen, sekä 8. luokan poikien ja tyttöjen tulokset olivat hieman parantuneet vuodesta 2021, kun taas 5. luokan poikien tulokset olivat hieman heikentyneet.

Kunnissa ja kouluissa eri puolella Suomea on jo tunnustettu ja kokeiltu lukuisia hyviä toimintatapoja toimintakyvyn ja liikkumisen edistämiseksi esimerkiksi koulupäivän aikana. Harrastamisen Suomen mallin kautta kouluissa on järjestetty liikunnallisia kerhoja. Myös Kemissä on kokeiltu liikunnallisten kerhojen järjestämistä kouluilla Harrastamisen Suomen mallin kautta. Kouluilla on järjestetty muun muassa Personal Trainer-kerhoja fyysisen toimintakyvyn kohotusta tarvitseville lapsille ja nuorille.

Oheismateriaalina Fyysisen toimintakyvyn seurantatulokset Kemissä syksyltä 2022

Esittelijä	Hyvinvointijohtaja Kaisa Rauvala
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta merkitsee tiedoksi kuntakohtaiset fyysisen toimintakyvyn Move!-mittaustulokset- syksy 2022.
Päätös	Hyvinvointilautakunta merkitsi tiedoksi kuntakohtaiset fyysisen toimintakyvyn Move!-mittaustulokset. Hyvinvointilautakunta päätti kutsua ympäristölautakunnan yhteiseen kokoukseen ja esittää, että mittaustulosten perusteella valmistellaan toimenpiteitä virkamiestyönä tulosten parantamiseksi. Toimenpiteissä tulee kiinnittää huomiota liikuntamahdollisuuksien saatavuuteen, parantamiseen ja luomiseen.

Hyvinvointilautakunta 30.03.2023 § 28

Valmistelu	Hyvinvointijohtaja Kaisa Rauvala 040-7418946, hyvinvointikoordinaattori Janne Jylkkä 040-0929048, ympäristöjohtaja Mika Grönvall 040 089 5322 Hyvinvointilautakunnan päätöksen mukaan ympäristölautakunta on kutsuttu hyvinvointilautakunnan kokoukseen tässä pykälässä käytävän keskustelun ajaksi. Toimeksiannon mukaan virkamiehet valmistelevat Move!- mittaustulosten pohjalta toimenpiteitä nuorten fyysisen kunnon parantamiseksi. Toimenpiteissä huomioidaan liikuntamahdollisuuksien saatavuuteen, parantamiseen ja luomiseen. Move! on perusopetuksen 5. ja 8. vuosiluokkien oppilaille tarkoitettu fyysisen toimintakyvyn valtakunnallinen mittaus- ja palautejärjestelmä, jonka keskeisenä tarkoituksena on kannustaa omatoimiseen fyysisestä toimintakyvystä huolehtimiseen.
-------------------	--

Koulujen opetussuunnitelmassa on määritelty tavoitteet kunkin luokan liikunnan opetukseen. Oppituntien aikana tapahtuva liikunta on suunniteltua ja opetussuunnitelman mukaista. Harrastamisen Suomen mallin kautta jokaisella koululla on harrastekerhoja, joihin oppilaat voivat osallistua koulupäivän jälkeen. Kerhot ovat määräytyneet sen perustella, mitä oppilaat ovat eniten kullekin koululle toivoneet. Toki kaikki kerhot eivät ole liikuntaan painottuvia. Harrastamisen Suomen mallin tavoitteena on nimenomaisesti se, että jokaisella oppilalla olisi edes yksi harrastus, joka kautta hän saa mahdollisuuden toteuttaa itseään ja olla vuorovaikutuksessa toisten kanssa.

Hyvinvointitoimiala ehdottaa nuorten omaehtoisen liikunnan lisäämiseksi maksuttomia uimahallikäyntejä enintään kerran päivässä alle 18-vuotiaille nuorille touko-kesäkuussa 2023. Toukokuussa maksuton aika on koulupäivän ulkopuolella. Heinäkuussa uimahalli on yleensä kiinni koska silloin tehdään suurimmat huollot ja samalla pidetään henkilökunnan vuosilomat. Alustavan tiedon mukaan rakenteilla oleva liikuntahallityömaa vaatii myös uimahallin puolelta muutoksia ilmanottoon, joita on esitetty toteutettavaksi heinä-elokuun aikana.

Tammikuussa 2023 uimahallissa oli kävijöitä 15 125, joista alle 18-väykäntikertoja 2 429. Näistä laskennallinen (huomioiden erilainen taksotus: kertakäynti, sarjalippu, kausilippu) tulokertymä on 7 325,04 € eli 2,94 €/alle 18-v. On kuitenkin huomioitava, etteivät kaikki kävijät ole kemiläisiä. Arvion mukaan kemiläisten osuus on 2/3. Mahdollisuus maksuttoman uimahallin käyttöön tulee toteuttaa kevyin ratkaisuin. Saavutettavan hyödyn nuorille katsotaan olevan suurempi kuin maksutuottomenetyt.

Koulujen loma-aikoina aktivoidaan lapsia ja nuoria liikunnanohjaajien järjestämiin joko yksittäisiin tai viikottaisiin liikuntatuokioihin. Näistä tapahtumista tiedotetaan kaupungin nettisivuilla, paikallislehdessä ja liikunnan somekanavissa.

Ympäristötoimiala hallinnoi kaupungin kiinteistöjä ja yleisiä alueita sekä joukkoliikennetoimintaa, jolla on vaikutusta myös nuorten liikkumiseen.

Ympäristötoimiala toteuttaa määrärahojen puitteissa vuosittain investointeja, jolla on merkitystä myös nuorten liikkumiseen. Viime vuosina on toteutettu patikkareitistöjä kaupungin alueelle ja vuonna 2022 valmistui Täikönpuistoon skeittiparkki, jonka suunnitteluun osallistettiin nuorisoa. Vuosina 2023-2024 merkittävin inverstointihanke on uuden liikuntahallin rakentaminen Sauvosaaren urheilupuistoon uimahallin välittömään läheisyyteen. Muutama vuosi aikaisemmin Sauvosaareen valmistui yleisurheilukentän peruskorjaus. Vuonna 2023 toimiala toteuttaa uuden patikka/hiihtoreitin Länkimaan alueelle ja tämä parantaa entisestään liikkumismahdollisuuksia myös nuorten keskuudessa.

Esteettömyyden ja liikenneturvallisuuden parantaminen ovat jokaisena vuotena toimialan toimenpiteiden kohteina. Liikenneväylät ja muut yleiset alueet näyttelevät merkittävää osaa kuntalaisten liikkumisessa. Talvikunnossapidon ensimmäisessä hoitoluokassa ovat kevyen liikenteen väylät.

Kemissä harrastepaikat saavutetaan hyvin kevyen liikenteen väylillä. Tällä hetkellä joukkoliikennetarjonta on välttävää ja ainoastaan Hepola-keskusta välinen joukkoliikennenyhteys on kohtuullisen kattava. Vuoden 2023 aikana määritellään joukkoliikenteen palvelutaso uudelleen ja tässä huomioidaan myös muut kaupunkiosa-alueet mahdollisuuksien mukaan.

Joukkoliikenteen palvelutason parantamisella voidaan vaikuttaa myös harrastepaikkojen saavutettavuuteen.

Ympäristötoimiala tekee tiivistä ja poikkihallinnollista yhteistyötä hyvinvointitoimialan kanssa.

Esittelijä

Hyvinvointijohtaja Kaisa Rauvala

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta merkitsee tiedoksi käydyn keskustelun ja päättää, että alle 18-vuotiaat nuoret voivat käyttää uimahallia maksutta kerran päivässä touko-kesäkuun 2023 ajan.

Päätös

Hyvinvointilautakunta piti tauon asian käsittelyssä kello 16:54-17:00 ympäristölautakunnan poistuesssa kokouksesta.

Hyvinvointilautakunta merkitsi tiedoksi käydyn keskustelun ja päätti, että alle 18-vuotiaat nuoret voivat käyttää uimahallia maksutta kerran päivässä touko-kesäkuun 2023 ajan.

Lisäksi hyvinvointilautakunta päätti saattaa valmisteluun seuraavat asiat: Be Active, seurafoorumi, urheilukenttien ja välineistön saatavuus, liikuntalajien esittelyviikko yhteistyössä seurojen kanssa, perheliikuntaan kannustaminen sekä jatketaan Harrastamisen Suomen mallia.

Päätös saatetaan ympäristölautakunnalle tiedoksi.

**Ympäristölautakunta 18.04.2023 § 34
786/13.00/2022**

Valmistelu

Ympäristöjohtaja Mika Grönvall, 4.4.2023

Hyvinvointilautakunta ja ympäristölautakunta kävivät keskustelua yhteiskokouksessaan 30.3.2023 siitä, että miten nuoria voidaan aktivoida liikkumaan enemmän.

Ympäristölautakunnan osalta voidaan vaikuttaa kyseiseen asiaan fyysiseen ympäristöön liittyvillä toimenpiteillä. Joukkoliikenteen parantamisella voidaan vaikuttaa siihen, että liikuntapaikat saavutetaan helpommin. Ympäristötoimiala on mukana laatimassa Meri-Lapin alueen joukkoliikenteen palvelutason määrittäystä, joka valmistuu ennen seuraavan talousarvion laadinnan aloitusta. Hanke sisältää myös kuntien sisäiset liikenteen tarkastelut. Tarkoituksena on lisätä joukkoliikennetarjontaa etenkin kaupungin pohjois- ja itäosiin.

Osana talouden tasapainottamista ja organisaatiomuutosta toimiala tulee vahvistamaan ulkoliikuntapaikkojen laatua ja käytettävyyttä siirtymällä osin kaksivuorojärjestelmään ja täydentämään palvelua kolmannen sektorin voimin.

Kevyen liikenteen väylien ylläpidon laatu on hyvä talvikunnossapidon osalta, mutta sen edelleen parantamista pohditaan osana talousarviovalmistelua. Kevyen liikenteen kesäylläpitoon tulisi saada enemmän rahallista resurssia, jotta kevyen liikenteen väyliä voitaisiin parantaa muun muassa asfalttipintauksilla.

Sauvosaareen on valmistunut yleisurheilukentän perusparannus ja nyt on rakenteilla uusi liikuntahalli, joka valmistuu toukokuussa 2024. Uimahallin peruskorjaus tai uuden rakentaminen on suunnitteilla liikuntahallin valmistumisen jälkeen. Sauvosaaren ”takakentän” lämmitettävä keinonurmi on suunniteltu joitain vuosia sitten. Suunnitelma tulee päivittää vastaamaan tämän päivän tarpeita ja käydä keskustelua siitä, että onko kyseinen kenttä lämmitettävä.

Syksyllä 2023 valmistuu Pertajärven ja Kittiläjärven yhdistävä uusi kuntoreitti.

Esittelijä Ympäristöjohtaja Mika Grönvall

Päätösehdotus Merkitään tiedoksi.

Päätös Merkittiin tiedoksi.